

Education at a Glance 2007: OECD Indicators

Summary in Greek

Η εκπαίδευση με μια ματιά 2007: Δείκτες του ΟΟΣΑ

Περίληψη στα ελληνικά

- «Η εκπαίδευση με μια ματιά» είναι μια ετήσια επιτομή δεικτών για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων στις χώρες μέλη και τις χώρες εταίρους του ΟΟΣΑ. Η έκθεση επικεντρώνεται στους ακόλουθους βασικούς τομείς: συμμετοχή και επιτεύγματα στην εκπαίδευση· δαπάνες· δια βίου μάθηση· και σχολικές συνθήκες.
- Η έκδοση του 2007 παρατηρεί προσεκτικά την τριτοβάθμια εκπαίδευση και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά την ταχεία επέκτασή της, δεν υπάρχουν ακόμα σημάδια που να μαρτυρούν ότι τα εκπαιδευτικά προσόντα χάνουν την αξία τους.
- Για πρώτη φορά «Η εκπαίδευση με μια ματιά» διερευνά το θέμα της αποδοτικότητας στην εκπαίδευση και παρέχει κάποια δείγματα της προσπάθειας που θα απαιτηθεί, προκειμένου να καταστεί η διδασκαλία αντάξια του κόστους των μεταρρυθμίσεων όπως συνέβη σε άλλα επαγγέλματα.

«Η Εκπαίδευση με μια ματιά» είναι η ετήσια σύνοψη δεδομένων και αναλύσεων για την εκπαίδευση του ΟΟΣΑ και παρέχει μια πλούσια, συγκρίσιμη και ενημερωμένη σειρά δεικτών για τα εκπαιδευτικά συστήματα στις 30 χώρες μέλη και σε πολλές οικονομίες εταίρους του Οργανισμού. Οι κύριοι τομείς που εξετάζονται είναι:

- Συμμετοχή και επιτεύγματα στην εκπαίδευση
- Δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες για την εκπαίδευση
- Η κατάσταση της δια βίου μάθησης
- Συνθήκες για μαθητές και εκπαιδευτικούς

Η έκδοση του 2007 ερευνά τις συνέπειες της επέκτασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις αγορές εργασίας. Κατά τις τελευταίες δεκαετίες τα ποσοστά αποφοίτησης από την ανώτατη εκπαίδευση αυξήθηκαν σημαντικά στις χώρες του ΟΟΣΑ. Όμως συνταιριάστηκε η προϊούσα προσφορά καλά μορφωμένων εργαζομένων με τη δημιουργία καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας; Ή μήπως κάποτε όλοι οι πανεπιστημιακοί απόφοιτοι θα αμείβονται με τον κατώτατο μισθό; Χρησιμοποιώντας πρόσφατα και συγκρίσιμα δεδομένα και δείκτες για τις χώρες του ΟΟΣΑ «Η εκπαίδευση με μια ματιά» του 2007 καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η επέκταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επέδρασε θετικά στα άτομα και τις εθνικές οικονομίες, καθώς και ότι, μέχρι τώρα, δεν υπάρχουν σημάδια «πληθωρισμού» της αξίας των πιστοποιημένων προσόντων.

Για πρώτη φορά «Η εκπαίδευση με μια ματιά» εξετάζει επίσης το θέμα της αποδοτικότητας στην εκπαίδευση (Δείκτης Β7). Μολονότι ο δείκτης αυτός είναι ακόμα υπό διερεύνηση, αποκαλύπτει όντως το μέγεθος της απαιτούμενης προσπάθειας για τον επαναπροσδιορισμό της εκπαίδευσης, όπως έχει ήδη συμβεί σε άλλα επαγγέλματα, ούτως ώστε να είναι αντάξια του κόστους της σε μια περίοδο αύξησης της πίεσης στους δημόσιους προϋπολογισμούς.

Τα βασικά ευρήματα της έκδοσης αυτής είναι τα ακόλουθα:

Αύξηση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλον τον ΟΟΣΑ

Σε 22 από τις 29 χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και σε τέσσερις χώρες εταίρους (Εσθονία, Ισραήλ, Ρωσική Ομοσπονδία και Σλοβενία) το 60% ή περισσότερο των ενηλίκων έχουν σήμερα ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το 26% έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια. Τα ευρήματα δείχνουν επίσης ότι:

- Το μέσο ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών που έφτασαν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ είναι κατά 13 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο από αυτό της ηλικιακής ομάδας των 45-54 ετών.

- Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ οι νεότεροι ενήλικες (ηλικίας 25-34 ετών)

Πίνακας Α1.1α. Επίπεδο εκπαίδευσης: ενήλικος πληθυσμός (2005)

έχουν τριπλάσιες πιθανότητες να διαθέτουν τίτλους σπουδών στις θετικές επιστήμες απ' ό,τι οι ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας (55-64). Εντούτοις, η αναλογία αυτή μειώνεται σε λιγότερο από δύο στον κλάδο της μηχανικής. Στη Γερμανία, τη Δανία, τη Νορβηγία και την Ουγγαρία ο αριθμός των αποχωρούντων μηχανικών σύντομα θα υπερβαίνει τον αριθμό των εισερχόμενων στην αγορά εργασίας κατά τα τελευταία χρόνια.

- Τα νεότερα άτομα έλκονται από τις κοινωνικές, τις εμπορικές και τις νομικές σπουδές. Ένα τρίτο σχεδόν του ενήλικου πληθυσμού ακολούθησε αυτούς τους κλάδους σπουδών, όμως οι νεότεροι ενήλικες που είναι απόφοιτοι των ίδιων κλάδων είναι σχεδόν 3,5 φορές περισσότεροι από τους ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας.

- Ο λόγος των νεότερων ηλικιακών ομάδων προς τις ομάδες μεγαλύτερης ηλικίας που ακολουθούν προγράμματα σπουδών στην εκπαίδευση προσεγγίζει το 1 μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ. Στη Γερμανία, τη Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία ο λόγος αυτός είναι κάτω από το 1 υποδεικνύοντας την ύπαρξη ενός δυνητικού προβλήματος ως προς την αντικατάσταση των εκπαιδευτικών, καθώς η παλαιότερη γενιά θα συνταξιοδοτηθεί στο προσεχές μέλλον.

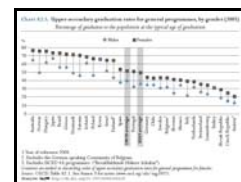
Περισσότεροι νέοι αποφοιτούν από την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και η ισορροπία μεταξύ των φύλων μεταβάλλεται

Από το 1995 και έπειτα το ποσοστό αποφοίτησης από την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σημείωσε αύξηση 7% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ για τις οποίες υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία. Σε 21 από τις 24 χώρες του Οργανισμού το ποσοστό αποφοίτησης ξεπερνά το 70%, ενώ στη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιαπωνία, την Ιρλανδία, την Κορέα, τη Νορβηγία και τη Φινλανδία ισούται ή υπερβαίνει το 90%. Εν τω μεταξύ, το χάσμα μεταξύ των ποσοστών αποφοίτησης στο Μεξικό και την Τουρκία και των αντίστοιχων ποσοστών σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ συρρικνώνεται.

- Οι γυναίκες έχουν σήμερα περισσότερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση απ' ό,τι οι άνδρες – γεγονός που αποτελεί αντιστροφή της ιστορικής τάσης. Τα ποσοστά αποφοίτησης των γυναικών είναι χαμηλότερα από αυτά των ανδρών μόνο στην Ελβετία, την Κορέα και την Τουρκία· και είναι ίσα με αυτά των ανδρών στην οικονομία εταίρο Σλοβενία.

- Μολονότι οι άνδρες σε πολλές χώρες έχουν περισσότερες πιθανότητες να ακολουθήσουν προγράμματα σπουδών επαγγελματικής εκπαίδευσης, σε σχεδόν τις μισές από τις συμμετέχουσες χώρες είτε δεν υφίσταται διαφορά μεταξύ των δυο φύλων είτε το ποσοστό των γυναικών που ακολουθεί τις εν λόγω σπουδές είναι υψηλότερο.

Γράφημα A2.3. Ποσοστά αποφοίτησης από την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για τα γενικά προγράμματα σπουδών, ανά φύλο (2005)

Ο αριθμός των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επίσης αυξάνεται

Στις 24 χώρες του ΟΟΣΑ που υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία το 36% κατά μέσο όρο των φοιτητών στην ανάλογη ηλικιακή ομάδα έχει ολοκληρώσει την παραδοσιακή πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Στην Αυστρία, τη Δημοκρατία της Σλοβακίας, την Ελβετία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Φινλανδία τα ποσοστά αποφοίτησης διπλασιάστηκαν κατά τα τελευταία 10 χρόνια. Εντούτοις, υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των χωρών ως προς τα ποσοστά των φοιτητών που ολοκλήρωσαν με επιτυχία είτε πανεπιστημιακές σπουδές είτε σπουδές επαγγελματικής εκπαίδευσης σε τριτοβάθμιο επίπεδο. Οι δείκτες δείχνουν ότι:

- Τα ποσοστά αποφοίτησης από τα παραδοσιακά πανεπιστήμια κυμαίνονται από περίπου 20% ή λιγότερο στην ανάλογη ηλικιακή ομάδα στην Αυστρία, τη Γερμανία και την Τουρκία έως πάνω από 40% στην Αυστραλία, τη Δανία, την Ισλανδία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Νέα Ζηλανδία, τη Νορβηγία, την Πολωνία και τη Φινλανδία.

- Το ποσοστό αποφοίτησης από προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης με μικρότερη διάρκεια ανέρχεται στο 9% και από προγράμματα που οδηγούν σε επαγγελματικούς τίτλους ερευνητή υψηλού επιπέδου στο 1,3%.

- Σε 19 χώρες του ΟΟΣΑ για τις οποίες υπάρχουν σχετικά διαθέσιμα στοιχεία το 30% κατά μέσο όρο των μαθητών που εγγράφηκαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν καταφέρνουν να ολοκληρώσουν το πρόγραμμα.

Γράφημα Α3.1. Ποσοστά αποφοίτησης από την τριτοβάθμια εκπαίδευση τύπου Α (1995, 2000, 2005)

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά το ποσοστό των νέων που προσδοκούν να φοιτήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το 57% περίπου των δεκαπεντάχρονων στις χώρες του ΟΟΣΑ προσδοκά να πάει στο πανεπιστήμιο. Όμως το ποσοστό αυτό ποικίλλει από το 95% των μαθητών στην Κορέα έως 21% στη Γερμανία. Οι δείκτες δείχνουν ότι οι προσδοκίες ποικίλλουν επίσης στο εσωτερικό των χωρών ανάλογα με τα ατομικά επίπεδα επίδοσης, το φύλο, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και την ιδιότητα του μετανάστη.

- Σύμφωνα με στοιχεία που συλλέχθηκαν το 2003 μέσω του Προγράμματος του ΟΟΣΑ για τη Διεθνή Αξιολόγηση των Μαθητών (PISA), οι προσδοκίες των δεκαπεντάχρονων για την ολοκλήρωση ενός προγράμματος πανεπιστημιακού επιπέδου συνδέονται άρρηκτα με τις επιδόσεις τους στα μαθηματικά και την ανάγνωση.

- Ανεξάρτητα από τις σχετικές ακαδημαϊκές ικανότητες, οι δεκαπεντάχρονοι με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο που προσδοκούν να ολοκληρώσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ενδεχομένως λιγότεροι από τους συμμαθητές τους με υψηλότερο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

- Στην πλειονότητα των χωρών οι δεκαπεντάχρονοι μαθητές από οικογένειες μεταναστών που προσδοκούν να ολοκληρώσουν ένα πρόγραμμα πανεπιστημιακού επιπέδου είναι ενδεχομένως περισσότεροι από τους

ημεδαπούς συμμαθητές τους. Οι σχετικές προσδοκίες των εν λόγω μαθητών είναι ακόμα υψηλότερες όταν συγκρίνονται με αυτές των ημεδαπών μαθητών με όμοιες φυσικές ικανότητες και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

Τα σχολεία και οι κοινωνίες βρίσκονται αντιμέτωποι με μείζονες προκλήσεις όσον αφορά την ενσωμάτωση των μεταναστών

Η διεθνής μετανάστευση είναι σήμερα ένα βασικό θέμα στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ και πυροδοτεί έντονες συζητήσεις για την εξεύρεση των επιτυχέστερων τρόπων ενσωμάτωσης των μεταναστών στις κοινωνίες και τις αγορές εργασίας. Το Πρόγραμμα PISA προσθέτει μια νέα σημαντική διάσταση στο διάλογο αξιολογώντας την εκπαιδευτική πρόοδο των δεκαπεντάχρονων μαθητών από οικογένειες μεταναστών. Είναι σαφές ότι υπάρχουν σοβαρές μελλοντικές προκλήσεις για τα εκπαιδευτικά συστήματα ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Οι δείκτες δείχνουν ότι:

- Στις 14 χώρες του ΟΟΣΑ με σημαντικούς πληθυσμούς μεταναστών οι μαθητές της πρώτης γενιάς υπολείπονται κατά 48 μονάδες κατά μέσο όρο - που ισοδυναμούν με την πρόοδο που επιτυγχάνεται σε περισσότερο από ένα σχολικό έτος - των ημεδαπών συμμαθητών τους στη βαθμολογική κλίμακα του Προγράμματος PISA στα μαθηματικά. Η υστέρηση των μαθητών που ανήκουν στη δεύτερη γενιά μεταναστών παραμένει εξίσου σημαντική (40 βαθμολογικές μονάδες). Στην Ελβετία, τον Καναδά, το Λουξεμβούργο, τη Σουηδία και στη χώρα εταίρο Χονγκ Κονγκ-Κίνα οι μαθητές της δεύτερης γενιάς έχουν καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με τους μαθητές της πρώτης γενιάς. Το χάσμα στις επιδόσεις μειώνεται κατά 31 μονάδες στην Ελβετία και 58 μονάδες στη Σουηδία.

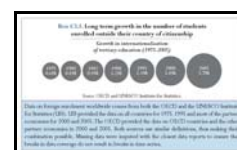
- Η υστέρηση των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο ως προς τις επιδόσεις τους ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των χωρών και κυμαίνεται από ασήμαντες βαθμολογικές διαφορές στην Αυστραλία, τον Καναδά και τη Νέα Ζηλανδία έως διαφορές που ξεπερνούν τις 90 μονάδες στο Βέλγιο και τη Γερμανία ακόμα και για τα παιδιά της δεύτερης γενιάς.

Λίγες είναι οι χώρες που μπορούν να βασιστούν μόνο σε οικογένειες με μεγάλο οικονομικό πλούτο ή/ και ανθρώπινο κεφάλαιο για να παράσχουν στην κοινωνία άτομα με υψηλότερη μόρφωση

Τα αποτελέσματα των προσπαθειών για τη συμμετοχή στην ανώτατη εκπαίδευση μαθητών από οικογένειες εργατών διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα. Η μείωση των θέσεων ανειδίκευτης εργασίας στις αναπτυγμένες χώρες συνεπάγεται τον κίνδυνο οι ανειδίκευτοι εργάτες να καταντήσουν ένα αυξανόμενο κοινωνικό βάρος και να βρεθούν αντιμέτωποι με βαθύτερες ανισότητες. Η εξασφάλιση ίσων όρων μεταξύ των εύπορων και των λιγότερο εύπορων μαθητών δεν είναι απλά ένα θέμα ισότητας, είναι επίσης ένας τρόπος διεύρυνσης του πεδίου πρόσληψης σε θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης και ένας τρόπος αύξησης της συνολικής ανταγωνιστικότητας της εργασίας. Οι δείκτες δείχνουν ότι:

- Σε πολλές χώρες οι μαθητές έχουν πολλές περισσότερες πιθανότητες να

Πλαίσιο Γ3.1. Μακροπρόθεσμη αύξηση του αριθμού των φοιτητών εγγεγραμμένων σε ίδρυμα της αλλοδαπής

φοιτούν στην ανώτατη εκπαίδευση, εάν οι πατέρες τους έχουν ολοκληρώσει τη βαθμίδα αυτή. Η Ιρλανδία και η Ισπανία παρέχουν την πιο ισότιμη πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση. Στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Πορτογαλία οι πιθανότητες των μαθητών από οικογένειες εργατών να φοιτούν στην ανώτατη εκπαίδευση είναι μόνο οι μισές έναντι του αριθμού που θα συμπεράνε κάποιος δεδομένης της αναλογίας τους στον πληθυσμό.

Όσο περισσότερος ο χρόνος που αφιερώνεται στην εκπαίδευση, τόσο περισσότερες οι πιθανότητες απασχόλησης και υψηλότερων αποδοχών

Οι οικονομίες των χωρών του ΟΟΣΑ βασίζονται όλο και περισσότερο στη σταθερή προσφορά καλά μορφωμένων εργαζομένων - και αυτή η τάση ενδέχεται να ενισχυθεί. Με τη γήρανση των πληθυσμών των χωρών του ΟΟΣΑ απαιτούνται υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης και πιο μακρόχρονη συμμετοχή στην απασχόληση, προκειμένου να μειωθούν οι δείκτες ηλικιακής εξάρτησης και να αμβλυνθεί το βάρος της χρηματοδότησης των δημόσιων συνταξιοδοτικών συστημάτων. Οι δείκτες δείχνουν ότι:

- Τα ποσοστά απασχόλησης αυξάνονται παράλληλα με το εκπαιδευτικό επίπεδο στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ. Με λίγες εξαιρέσεις το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αισθητά υψηλότερο από αυτό των αποφοίτων της ανώτερης δευτεροβάθμιας.

- Οι διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης ανδρών και γυναικών είναι μεγαλύτερες στις λιγότερο μορφωμένες ομάδες. Στις ομάδες χωρίς τίτλους σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι άνδρες έχουν 23% περισσότερες πιθανότητες άσκησης μισθωτής δραστηριότητας σε σχέση με τις γυναίκες. Τούτο μειώνεται στις 10 εκατοστιαίες μονάδες όσον αφορά τις ομάδες των άριστα καταρτισμένων.

- Σε 25 χώρες του ΟΟΣΑ και σε μία οικονομία εταίρο (Ισραήλ), οι απολαβές των κατόχων πανεπιστημιακού πτυχίου και διπλώματος ερευνητή υψηλού επιπέδου ήταν τουλάχιστον 50% υψηλότερες από τις αντίστοιχες των ατόμων με μόρφωση χαμηλότερη του δεύτερου κύκλου της δευτεροβάθμιας βαθμίδας.

Οι χώρες του ΟΟΣΑ διαθέτουν 6,2% του συλλογικού τους ΑΕΠ στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και αρχίζουν να δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην αποδοτικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων

Η επέκταση της εκπαίδευσης συνοδεύτηκε από μαζικές χρηματοοικονομικές επενδύσεις. Μεταξύ του 1995 και του 2004 και για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες οι δαπάνες για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 42% στις χώρες του ΟΟΣΑ. Οι δείκτες δείχνουν ότι στις χώρες του ΟΟΣΑ τα αποτελέσματα της μάθησης μπορούν να αυξηθούν κατά 22% διατηρώντας παράλληλα σταθερό το τρέχον επίπεδο των δαπανών. Στα ευρήματα συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Οι μέσες δαπάνες σε κεντρικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες (εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης και των επικουρικών υπηρεσιών)

Γράφημα A9.1 Ιδιωτικός εσωτερικός βαθμός απόδοσης για ένα άτομο με πτυχίο πανεπιστημιακού επιπέδου, ISCED 5/6 (2003)

Γράφημα B2.1. Δαπάνες για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ως ποσοστό του ΑΕΠ για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (1995-2004)

στα τριτοβάθμια ιδρύματα ανέρχονται περίπου στα 7.664 δολάρια ΗΠΑ ανά μαθητή. Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες κυμαίνονται από 4.500 δολάρια ή λιγότερα στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Πολωνία και την Τουρκία έως πάνω από 9.000 δολάρια στην Αυστραλία, την Αυστρία, τη Δανία, την Ελβετία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Νορβηγία.

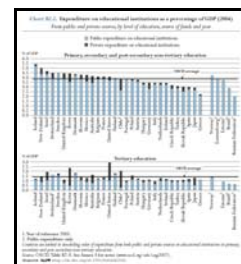
- Οι χώρες του ΟΟΣΑ δαπανούν κατά μέσο όρο 81.485 δολάρια ΗΠΑ ανά μαθητή σε όλη τη διάρκεια των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σπουδών. Οι δαπάνες αυτές κυμαίνονται από λιγότερα από 40.000 δολάρια στη Δημοκρατία της Σλοβακίας, το Μεξικό, την Πολωνία και την Τουρκία έως 100.000 δολάρια ή περισσότερα στην Αυστρία, τη Δανία, την Ελβετία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ισλανδία, το Λουξεμβούργο και τη Νορβηγία.

- Οι χαμηλότερες δαπάνες ανά μονάδα δεν επιφέρουν αναγκαστικά χαμηλότερα επιτεύγματα. Για παράδειγμα, οι συνολικές δαπάνες της Κορέας και των Κάτω Χωρών είναι χαμηλότερες από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ, όμως και οι δυο συγκαταλέγονται μεταξύ των χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις στην έρευνα PISA του 2003.

Οι ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης της εκπαίδευσης προσλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία...

Κατά μέσο όρο οι χώρες του ΟΟΣΑ αφιερώνουν το 13,4% των συνολικών δημόσιων δαπανών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όμως τούτο ποικίλλει από 10% ή λιγότερο στη Γερμανία, τη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ελλάδα, την Ιαπωνία και την Ιταλία έως πάνω από 20% στο Μεξικό και τη Νέα Ζηλανδία. Το 2004 το 87% κατά μέσο όρο των δαπανών για όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης προερχόταν από δημόσιες πηγές. Σε όλες τις χώρες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα συγκρίσιμα στοιχεία και για όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα μαζί η δημόσια χρηματοδότηση αυξήθηκε κατά την περίοδο 1995-2004. Όμως, οι ιδιωτικές δαπάνες αυξήθηκαν ακόμα περισσότερο στα τρία τέταρτα σχεδόν των χωρών αυτών. Κάπου 24% των δαπανών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και 20% των δαπανών για τα ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης προήρθε από ιδιωτικές πηγές.

Γράφημα Β2.2. Δαπάνες για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ως ποσοστό του ΑΕΠ (2004)

Τα δίδακτρα ποικίλλουν σημαντικά στις χώρες του ΟΟΣΑ

Ένα τέταρτο των χωρών του ΟΟΣΑ (οι Σκανδιναβικές χώρες, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Ιρλανδία και η Πολωνία) δε χρεώνουν δίδακτρα. Αντίθετα, τα δημόσια ιδρύματα σε ένα τέταρτο των χωρών μελών και των οικονομιών εταίρων του ΟΟΣΑ χρεώνουν δίδακτρα στους ημεδαπούς μαθητές που υπερβαίνουν τα 1.500 δολάρια ΗΠΑ.

- Στις χώρες του ΟΟΣΑ όπου οι μαθητές υποχρεούνται να πληρώνουν δίδακτρα και όπου μπορούν να επωφελούνται από ιδιαίτερα σημαντικές δημόσιες επιδοτήσεις τα επίπεδα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τύπου Α δεν είναι χαμηλότερα σε σύγκριση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

Οι άνθρωποι επωφελούνται από τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και όλο και περισσότεροι από αυτούς σπουδάζουν στην αλλοδαπή

Μολονότι υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των χωρών ως προς τα ποσοστά συμμετοχής στη μη τυπική συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, σε τέσσερις χώρες του ΟΟΣΑ (Δανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Σουηδία και Φιλανδία) πάνω από το 35% του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών παρακολούθησε τέτοιου είδους προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά τους περασμένους 12 μήνες.

- Οι ενήλικες με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο έχουν περισσότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν στη μη τυπική συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση απ' ό,τι οι ενήλικες με χαμηλότερο επίπεδο.

- Στις περισσότερες από τις μισές χώρες του ΟΟΣΑ το 70% των παιδιών ηλικίας 3-4 ετών είναι γραμμένα σε προγράμματα προσχολικής ή πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στις 19 ευρωπαϊκές χώρες του ΟΟΣΑ το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 75,9%.

- Το 2005 πάνω από 2,7 εκατομμύρια φοιτητές εγγράφηκαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα της αλλοδαπής, που μεταφράζεται σε 5% αύξηση του συνολικού αριθμού αλλοδαπών φοιτητών σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

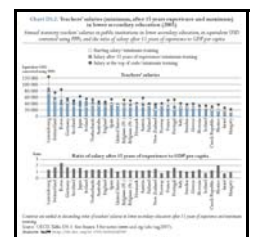
Ο χρόνος διδασκαλίας, οι μισθοί των εκπαιδευτικών και η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα

Οι αποφάσεις για τον αριθμό των ωρών και των ετών που οι μαθητές περνούν στις σχολικές τάξεις καθώς και για τα διδακτικά αντικείμενα αντικατοπτρίζουν τις εθνικές προτεραιότητες και προτιμήσεις. Οικονομικές παράμετροι επίσης βοηθούν στη διαμόρφωση της εκπαίδευσης. Οι μισθοί των εκπαιδευτικών αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ενιαίο κόστος στην παροχή της σχολικής εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου, αποτελούν ζωτικό παράγοντα για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που προσπαθούν να διατηρήσουν την ποιότητα της εκπαίδευσης και παράλληλα να συγκρατήσουν τις δαπάνες. Μολονότι το μέγεθος της σχολικής τάξης είναι σήμερα επίμαχο θέμα σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ, τα στοιχεία για τον αντίκτυπό του στις μαθητικές επιδόσεις είναι μικτά. Τα ευρήματα για τα συνυφασμένα αυτά θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής συμπεριλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ η διδασκαλία της ανάγνωσης, της γραφής και της λογοτεχνίας, των μαθηματικών και των θετικών επιστημών αντιπροσωπεύει σχεδόν το 50% του υποχρεωτικού χρόνου διδασκαλίας για τους μαθητές ηλικίας 9-11 ετών. Στην Αυστραλία και σε δύο οικονομίες εταίρους (Χιλή και Ισραήλ) το 13% ή λιγότερο του υποχρεωτικού σχολικού προγράμματος είναι αφιερωμένο στην ανάγνωση, τη γραφή και τη λογοτεχνία. Αντίθετα, στη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και το Μεξικό το εν λόγω ποσοστό ανέρχεται ή ξεπερνά το 30%.

- Οι μισθοί των εκπαιδευτικών με τουλάχιστον 15 χρόνια προϋπηρεσίας

Γράφημα Δ3.2. Μισθοί εκπαιδευτικών (βασικός, με 15 χρόνια προϋπηρεσίας και μέγιστος) στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (2005)

στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι πάνω από διπλάσιοι του κατά κεφαλή ΑΕΠ στην Κορέα και το Μεξικό. Στην Ισλανδία και τη Νορβηγία και στην οικονομία εταίρο Ισραήλ οι μισθοί ανέρχονται στο 75% ή λιγότερο του κατά κεφαλή ΑΕΠ. Οι μισθοί αυτοί κυμαίνονται από λιγότερα από 16.000 δολάρια ΗΠΑ στην Ουγγαρία έως 51.000 δολάρια ή περισσότερα στη Γερμανία, την Ελβετία και την Κορέα και πάνω από 88.000 δολάρια στο Λουξεμβούργο.

- Από το 2000 έως το 2005 το μέσο μέγεθος της σχολικής τάξης δε μεταβλήθηκε ιδιαίτερα, όμως οι διαφορές μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ φαίνεται ότι περιορίστηκαν. Το μέγεθος της σχολικής τάξης μειώθηκε στις χώρες όπου οι τάξεις ήταν σχετικά μεγάλες, όπως στην Ιαπωνία, την Κορέα και την Τουρκία και αυξήθηκε σε αυτές όπου το μέγεθος της τάξης ήταν σχετικά μικρό, όπως στην Ισλανδία.

© OECD 2007

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop/

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

